

אָחֵר הָיָה אַבְרָהָם

המשך מעמוד 13

עם רעהו יבלח"ט מרן הג"ד לנדו שליט"א

"תראה, ר' משה שלי עומד לחתן את בנו והוא צריך הלוואה של 2,000 דולר, תוכל אולי להלוות לו וכמובן אני אדאג שהכסף יפרע בזמן?" וכך ה'עיסקה' נסגרה במקום...

שח אדם אחד ששימש כועד הבית בבנין מגורים בירושלים שבו הוא דר: יום אחד תבעו אותי השכנים לבית דין על ענין מסוים, והבית דין להפצתי פסק לחובתי וכמה תלמידי חכמים בעת שהראיתי להם את הפסק, תיכף מתוך ראית הפסק עצמו בלא שהוספתי להם שום דבר, אמרו לי שנעשה איתי עוול בהתנהגות כלפי.

באותה הזדמנות עברתי בסמוך לשיבת טשעבין והחלטתי להראות את הפסק לרבי אברהם זצ"ל. תגובתו הפתיעה אותי מאד וכה היו דבריו: "איזה יופי! אתה צריך להיות כל כך מאושר!" כאילו בשדתי לו שגולד לי בן.

שאלתי: למה הרב מתכוון? והסביר דבריו: "תראה, הרי כאן מבואר שבית דין אוסר לך יותר להיות ועד הבית בבנין המדובר, ונמצא א"כ שישאר לך יותר זמן פנוי ללמוד תורה ומה שייך מתנה גדולה יותר מזו..."

והמתבונן יראה איזו תבונה יש בתגובתו של רבי אברהם. ראשית כל להימנע מאיסור נורא של לשון הרע על דייני ישראל שהוא חמור ביותר, וגם לתת הרגשה לשני שלא נעשה עמו שום צרה רק משמים נתנו לו מתנה טובה, וגם שמעיקרא אין לו סיבה כלל לריב עם השכנים שהרי בסך הכל נתנו לו מתנה. הוא העמיד לו ראייה חדשה כדי שיפקח את עיני שכלו להסתכל על הדברים באופן הראוי.

סובו ציון והקיפה

בהיות רבי אברהם זצוק"ל בתקופת מחלתו בתוך חולשתו הגדולה, הוזמן לשמש כסנדק בכרית שהתקיימה בבני ברק באולם שעל ידי בית המדרש דרכי אי"ש. מיקום האולם הוא מאחורי בית הכנסת ויש שם שתי כניסות - מצד ימין לגברים ומצד שמאל לנשים. כשהגיע רבי אברהם שאל היכן הכניסה לאולם, ואחד הנוכחים בטעות אמר בצד שמאל, ורבי אברהם בתוקף חולשתו כאשר כל פסיעה כרוכה בהתאמצות, התקרב לפתח שכבד שמאל, והנה הם מבחינים שזו הכניסה של הנשים, ויאלץ כעת לעשות סיבוב רציני.

מיד התחיל אותו אברך שהטעה את רבי אברהם להתנצל על מה שנגרם טעות על ידו. ורבי אברהם במקום לקבל את ההתנצלות כדרכו של עולם, אמר תיכף ברגע כמימרא: אתם יודעים, כתוב בתהילים (פרק מ"ח פסוק י"ג) "סבו ציון והקיפה ספרו מגדליה", והרד"ק שם מפרש שהכונה על כל ירושלים אלא שהוכיח ציון שהיא העיקר, והמשיך רבי אברהם: מסופר בתולדות של מרן הגאון רבי יוסף זונדל מסלנט זצוק"ל רבו של מרן רבי ישראל מסלנט זצוק"ל, שכחגיעו לירושלים וכן בלכתו לקברי אבות, היה מסבב את החומה של ירושלים וסופר את בניניה ומגדליה, ונימק טעמו שקבל מרבו מרן הגאון רבי חיים מוואלדין זצוק"ל שלעולם אין מקרא יצא מדי פשוטו, ואם זה מפורש במקרא - יש ענין לקיימו כפשוטו.

ואמר רבי אברהם, אם כן יש לרדן שגם בבתי הכנסת של בני ברק שהם בכחינת מקדש מעט, כשמקיפים אותם מקיימים ענין זה של "סבו ציון והקיפה", והנה זכינו בזכותך כעת לקיים את הענין של 'הקיפה'... האברך שטעה לא ראה יותר צורך להתנצל, שהרי רבי אברהם כעת מסביר לו שבזכותו הוא זכה למצוה נדירה של והקיפה...

אותו חכם שהיה נוכח שם ושח את העובדה, אמר שרבי אברהם השרה בדבריו כזו אוירה נעימה על כל הסובבים, והכל למדו מכך פרק חשוב בבני אדם לחבירו שגם במקרה אחד כשהשני באמת נכשל, צריך לא רק למחול לו, אלא למחוק כמה שיותר מהר את ההרגשה הלא נעימה שסובבת אותו באותה שעה.

בקונטרס הנפלא 'גורן האטר' שהוציא תלמידו המובהק של רבי אברהם, הגאון רבי שמשון אלטמן שליט"א, סיפר כך: פעם ישבנו בביתו קבוצת בחורים, ואחד מהם התגדר על הכסא ונשכר, והיתה אי נעימות. מיד פתח הרב ואמר בקול (כאילו מקפיד על בני הבית): כמה פעמים אמרתי כבר שלא לשים את הכסא השבור בחדר, הרי זה סכנת נפשות! ולקח את הכסא והוציאו מהחדר.

שו"ת בעניני הלל הזקן...

שח אברך יקר: לפני שנים הייתה סערה גדולה על ענין מסוים שנחלקו רבים בדבר, והציבור נחלק לשנים, זה צידד לכאן וזה צידד לכאן.

נגש אדם אחד שגון וחרף לרבי אברהם בלכתו ברחוב ושאל את רבי אברהם: רבי אברהם, מה דעתך בהענין העומד על הפרק? מי נראה לך צודק? השיב לו הרב: אם תרצה אוכל לדבר אתך על ענין זה, אבל לא עכשיו אלא בתשעה באב אחר הצהריים! והסיבה לכך פשוטה, משום שכעת הנני מהרהר בסוגיא עמוקה, ולעבור לנושא אחר יש בזה חשש ביטול תורה, ועל כן כראי שתבוא אלי בתשעה באב אחר הצהריים שכבר לא נאסר באותו זמן היסח הדעת מן האבילות ונוכל לדבר על כך...

השואל בשנינותו טען בחזרה לרבי אברהם, אם כך, מדוע הלל הזקן, כאשר דפק לו אותו אדם על חלון בית המרחץ כיום שישו אחר הצהריים ושאל אותו שאלות משונות (ענין שבת דף ל' ע"ב כל העובדה), לא דחה אותו הלל שיבוא אליו בתשעה באב אחר הצהריים...?

השיב לו רבי אברהם: יש חילוק רב ביני לבין הלל. הלל היה בבית המרחץ, שם אין אפשרות ללמוד תורה ואסור גם להרהר שם בדברי תורה. אבל כאן אני נמצא ברחוב ויכול להרהר במוחי בדברי תורה, ועל כן אין לי להסיח דעתי לדברים אחרים.

[במאמר המוסגר: שח הגה"ח משה מנחם פרגל שליט"א: בהיותי אברך צעיר הלכתי לים, ופגשתי שם את רבי אברהם זצ"ל. הוא נגש ואמר לי, 'אתה יודע שכאשר נמצאים כאן בתוך המים אין איסור להרהר בדברי תורה...']

לאחר יומיים שוב פגש רבי אברהם את אותו אדם בא לקראתו, וחשש רבי אברהם שיתחיל שוב לדבר אתו על מה שלא צריך, על כן תיכף, לפני שהלה התחיל לשאול דבר מה, דפק לו רבי אברהם על כתפו ואמר: תראה חשבתי עוד תידוך על הקושיא ששאלת אותי מהלל הזקן. הלל הרי היה בזמן הבית (כמבואר בשבת ט"ו ע"א הלל ושמעון נהגו נשיאותן בפני הבית מאה שנה), ובאותם זמנים עדיין לא נהגה אבילות בתשעה באב...

בענין זה מוסיף הרב פיש שליט"א: שמענו מהגרא"י גריינמן שליט"א, שאביו הגאון הגדול בעל חידושים וביאורים זצוק"ל התבטא בהזדמנות על רבי אברהם זצ"ל, שהוא "מי כאן הלל של דורנו"...